

כריתות יח

חייא בר רב/רב	רב אסי	על מה חייבים אשם תלוי?
חתיכה משתי חתיכות	חתיכה אחת	במאי קא מיפלגי?
יש אם למקרא, מצוות קרינן	יש אם למסורת מצות כתיב	

טעם של רב

רבא	ר' זירא	רב נחמן
יש אם למקרא, מצוות קרינן	שתי חתיכות אפשר לברר איסורו, חתיכה אחת אי אפשר לברר איסורו	שתי חתיכות איקבע איסורא, חתיכה אחת לא קבעה איסורא.
מאי איכא בין טעמא דרבא לטעמא דרבי זירא? איכא בינייהו כזית ומחצה, לרבא - ליכא מצוות ופטור, לרבי זירא - אפשר לברר איסורו		
מאי איכא בין איקבע איסורא לשאי אפשר לברר איסוריה? איכא בינייהו כגון שהיו לפניו שתי חתיכות, אחת של חלב ואחת של שומן, ובא עובד כוכבים ואכל את הראשונה ובא ישראל ואכל את השניה, לרבא - ליכא מצוות בעידנא דאכל ישראל, לר' זירא - אי אפשר לברר איסוריה, לרב נחמן - איקבע איסורא.		

קושיות על ר' זירא

המקור הקשה לר' זירא ורב נחמן	התירוץ של ר' זירא	התירוץ של רב נחמן
רבי אליעזר אומר: כוי, חייבין על חלבו אשם תלוי!	רבי אליעזר סבר: לא בעינן לברר איסורו	ר' אליעזר לא בעי קביעותא לאיסורא.
ספק בן תשעה לראשון או בן שבעה לאחרון - יוציא והולד כשר, וחייב באשם תלוי!	הא מני? רבי אליעזר היא	הא מני? ר' אליעזר היא
נמצא על שלה אתיום - טמאין וחייבין בקרבן, נמצא על שלה לאחר זמן - טמאין מספק ופטורין מן הקרבן, ותני עלה: וחייבין באשם תלוי!	הא מני? רבי אליעזר היא.	אישתיק. לבתר דנפק, אמר: מאי טעמא לא אמרי ליה דהא מני? רבי מאיר היא, דלא בעי קביעותא לאיסורא, דתניא: השוחט אשם תלוי בחוץ - ר' מאיר מחייב, וחכמים פטורין. <u>קושין</u> : ואמאי? לימא ליה דר' אליעזר היא! <u>תירוץ</u> : הא קמ"ל, דר"מ בשיטת ר' אליעזר קאי.

אמר רבה בר אבוה אמר רב: חתיכה, ספק של חלב ספק של שומן ואכלה - באנו למחלוקת ר' אליעזר וחכמים. **קושי**: לר' אליעזר מאי איריא כי אכלה? אפילו לא אכלה נמי, דהתנן, **ר' אליעזר אומר: מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום!**

תירוץ: אמר רב אשי: ר' אליעזר אליבא דבבא בן בוטא, דתנן: **אלא אומרים לו המתן עד שתכנס לבית ספק.** ת"ר: היו לפניו שתי חתיכות, אחת של שומן ואחת של חלב,

חתיכה ראשונה	חתיכה שנייה	הדין
ישראל אכל	עכו"ם/כלב/עורב אכל	חייב
עכו"ם אכל	ישראל אכל	חכמים - פטור
שוגג	מזיד	חייב
מזיד	שוגג	חכמים - פטור
מזיד	מזיד	פטור
אחד שוגג	שני שוגג	שניהן חייבין, השני לא מן הדין, אלא שאם אתה אומר פטור, קבעת את הראשונה בחטאת.

קושי על הדין האחרון: ומנו? אי רבי, מן הדין ומן הדין הוא! אי רבנן, משום דלא נקבע ראשון בחטאת, נימא ליה לשני: אייתי חולין לעזרה!

תירוץ: אמר רב אשי: ר' אליעזר היא, דאמר: **מתנדב אדם אשם תלוי בכל יום**, הילכך אמרינן ליה, אייתי אשם תלוי ואתני: אי אכל ראשון שומן, הוא אכל חלב, ליהוי כפרה, ואי לא ליהוי נדבה.

אכל ספק חלב ונודע לו, ספק חלב ונודע לו

רבי	ר' יוסי ברי' יהודה ור' אלעזר ברכי שמעון
כשם שמביא חטאת על כל אחת ואחת, כך מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת	אין מביא אלא אשם תלוי אחד, שנאמר: על אשם תלוי אחד, אפילו על שגגות הרבה אינו חייב אלא אחת.

מחלוקת בהבנת דברי רבי

ר' זירא	רבא
כאן שנה רבי: ידיעות ספק מחלקות לחטאות	אין ידיעות ספק מחלקות לחטאות, אלא הכי קתני: כשם שאם היתה לו ידיעה ודאי - מביא חטאת על כל אחת ואחת, כך אם היתה לו ידיעת ספק - מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת

קושי על רבא: א"ל אבוי: ואת לא תסברא דידיעות ספק מחלקות לחטאות? דאי סלקא דעתך ידיעות [ספק] אין מחלקות לחטאות וחטאת אחת מביא, אמאי מביא אשם תלוי על כל אחת ואחת? והתניא, **כללו של דבר: כל**

שהלוקין בחטאות חלוקין באשמות!

קושי על אבוי (ושיטת ר' זירא): אמר ליה רבא בר חנן לאבוי, ולדידך דאמרת: ידיעות ספק מחלקות לחטאות, אלא מעתה, אכל כזית חלב לפני יום הכיפורים וכזית חלב אחר יום הכיפורים, ויוה"כ במקום אשם תלוי קאי, הכי נמי דמביא שתי חטאות? הא בהעלם אחת אכלינן!

תירוץ: א"ל אבוי: ומאן לימא לן דיום הכיפורים מכפר על דלא מתידע ליה? דילמא והוא דמתידע ליה!

דחיית התירוץ: א"ל רבא: **הודע ולא הודע** תנן.

נוסח אחר של הקושי על אבוי: אמר ליה רבא בר חנן לאבוי: מה אילו אכל כזית חלב שחרית ביום הכיפורים וכזית חלב במנחה ביוה"כ, הכי נמי דמיחייב שתי חטאות?

תירוץ: א"ל אבוי: ומאן לימא לן דיוה"כ כל שעתא מכפר? דילמא כוליה יומא מאורתא!

דחיית התירוץ: א"ל רבא בר חנן "תרא" תניא: **הרי שבא לידו ספק עבירה ביוה"כ אפילו עם חשיכה - פטור,**

שכל היום מכפר.

עוד קושי על שיטת ר' זירא: מתיב רב אידי בר אבין: **אכל ושתה בהעלם אחת - אינו חייב אלא חטאת אחת**, והא בין אכילה לשתיה אי אפשר דלא הוה שהות ביום דמתידע ליה, וכפר ליה, דיוה"כ במקום אשם תלוי קאי, וקתני:

אינו חייב אלא חטאת אחת, ואי סלקא דעתך ידיעות ספק מחלקות לחטאות, ליחייב שתי חטאות! ו

תירוץ: אמרי: כי אמר ר' זירא - לרבי, הא רבנן היא.

קושי על התירוץ: והא מדסיפא רבי היא, דקתני: **שתה ציר או מורייס - פטור**, הא חומץ - חייב, ומני? רבי

היא, דתניא: **חומץ אין משיב את הנפש, רבי אומר, אומר אני: חומץ משיב את הנפש**, ומדסיפא רבי, רישא נמי

רבי!

תירוץ: אמרי: סיפא רבי, רישא רבנן.

עוד קושי על שיטת ר' זירא: איתביה רבא: **אכל היום אכל למחר, נהנה היום נהנה למחר, אכל היום נהנה למחר, נהנה**

היום אכל למחר, ואפילו מכאן ועד שלש שנים, מגין שהן מצטרפין זה עם זה? ת"ל: תטעול טעול - ריבה; ואמאי? הא

כיפר עליה יום הכפורים!

תירוץ: אמרי: כי מכפר יוה"כ על איסורא, על ממונא לא מכפר.

עוד תירוץ: ואיבעית אימא: כי מכפר יוה"כ על כוליה שיעורא, על פלגא דשיעורא לא מכפר.

ריש לקיש	רבי יוחנן
כאן שנה רבי: ידיעות ספק מחלקות לחטאות	אין ידיעות ספק מחלקות לחטאות

קושי על ריש לקיש: בשלמא לרבי יוחנן, היינו דקא תלי לאשם בחטאת, אלא לריש לקיש, חטאת באשם מיבעיא ליה! קשיא.

